

VEILIG DOOR DE STAD

Eerste en tweede graad

1.1 VOETEN

Gemeenschappelijke stam: 1, 5, 18, 20
Context 1: 13, 14

1.2 NUTTIGE INFO

Het aantal slachtoffers onder de zachte weggebruikers in de bebouwde kom en de steden is de laatste tien jaar niet meer gedaald (bron: BIVV). De specifieke context en dynamiek van stadsverkeer vereisen van de fietser en de voetganger een gevorderd niveau van verkeersvaardigheid. Smalle straten met gemengd verkeer, de aanwezigheid van openbaar vervoer, complexe kruispunten, lussen met eenrichtingsverkeer en winkelwandelstraten verhogen de moeilijkheidsgraad van de verkeersdeelname. Leerlingen die in een stedelijke omgeving naar school gaan, zijn vaak onvoldoende vertrouwd met dergelijke verkeerssituaties. Naast het correct leren toepassen van de wegcode is ook een attitude van wederzijds respect en hoffelijkheid nodig. Pas wanneer alle verkeersdeelnemers de beschikbare ruimte in harmonie delen, verkleint de kans op ongevallen.

Leerinhoud

Inleiding

De leerlingen ontdekken enkele kenmerken van stadsverkeer. Hoe gedragen de weggebruikers zich? Zijn er verschillen met het verkeer in hun eigen gemeente? Vinden ze het in de stad gevaarlijker? Waarom zouden ze er niet willen wonen?

Indien de voetganger op 30 meter van het voertuig staat

Initiële snelheid	Snelheid van rijding (km/u)
30 km/u	Auto stopt op tijd
40 km/u	Auto stopt op tijd
50 km/u	Auto stopt op tijd
60 km/u	34 km/u
70 km/u	55 km/u
80 km/u	71 km/u
90 km/u	85 km/u

Tabel 1: snelheid van aanrijding bij verschillende initiële snelheden

Materiaal:

rolmeter van 25m, chronometer, pen en papier.

Materiaaltip:

Met de draaischijf van het BIVV bereken je de juiste stopafstand. Je kunt het product bestellen via de SMS-webshop: <http://www.sms-webshop.be/product/draaischijf-met-stopafstanden>

Kern

A. De leerlingen herkennen de verschillende zones die in een stad te vinden zijn.

1:

2:

3:

4:

5:

Oplossing: 1b, 2c, 3e, 4d, 5a

B. De zone 30

De leerlingen bespreken de voor- en nadelen van een zone 30.

Materiaal:

Het werkblad *Battle of the zone* download je via <http://www.verkeerskunde.be/nl/verkeers-en-mobiliteitseducatie/secundair-onderwijs/lesfiches>.

Didactische werkvormen

Als voorbereiding op de les

Ga met de klas op stap in de stad.

De leerlingen voeren verschillende observatieopdrachten uit:

1. Aandachtspunten

- bestuurders die aan het stuur telefoneren;
- het gedrag van automobilisten, fietsers en voetgangers aan oversteekplaatsen en bushaltes;
- stilstaan en parkeren van voertuigen;
- het gedrag van fietsers in groep.

2. 'Doen ze het of doen ze het niet?'

Observeer aan een drukke oversteekplaats met verkeerslichten het gedrag van de voetgangers.

Respecteren ze allemaal de verkeerslichten? Ga nu met de klas aan de oversteekplaats staan en wacht tot het groen wordt om als groep over te steken. Hoe reageren de andere voetgangers?

3. Het effect van snelheid op de veiligheid

Bereken de snelheid van een passerende auto of stadsbus in het centrum. Twee leerlingen staan op een tussenafstand van 30 meter. Wanneer het voertuig Leerling A passeert, geeft die een teken aan leerling B om de chronometer in te drukken. Leerling B noteert de tijd die de auto nodig heeft om hem of haar te bereiken.

Kern

Werkvorm:

Zet de juiste verklaring bij het juiste verkeersbord.

- Dit bord duidt het begin van een zone 30 aan.
- Dit bord duidt een gebied aan waar de snelheid beperkt is tot 20 km/u.
- Dit bord duidt het begin van een zone 30 in een schoolomgeving aan.
- Wanneer dit bord oplicht, mag ik niet sneller dan 30 km/u.
- Vanaf hier mag je enkel stapvoets fietsen.

Je vindt ook een werkblad met de verkeersborden op <http://www.verkeerskunde.be/nl/verkeers-en-mobiliteitseducatie/secundair-onderwijs/lesfiches>.

Leerinhoud

Achtergrond bij de invoering van de zone 30

De eerste zones 30 verschenen een tiental jaar geleden in het straatbeeld, eerst vooral in de buurt van scholen later ook meer en meer in de centra van steden. De maatregel heeft als voornaamste doelen om het verkeer harmonieuzer te laten verlopen en de impact bij een eventuele aanrijding te verkleinen.

Artikel: Zone 30 werkt niet

Het verkeer in een zone 30 is niet veiliger dan in een zone 50, blijkt uit de analyses van het BIW. Meer nog: in 2010 waren de ongevallen in een zone 30 gemiddeld genomen zelfs iets zwaarder dan in een zone 50. Volgens het BIW heeft dat ondermeer te maken met het feit dat er in een zone 30 veel zwakke weggebruikers rondlopen en -fietsen, maar ook met het feit dat de zone 30 niet wordt gerespecteerd. Maar liefst 94% van de chauffeurs rijdt er te snel. In een zone 30 rijdt de Vlaming gemiddeld 47 kilometer per uur, tegenover gemiddeld 54 per uur in een zone 50. Als de snelheid zo goed als even hoog is, zorgt dat ervoor dat de ernst van de ongevallen dat ook is.

Bron: Het Laatste Nieuws, 24-01-2013

C. Hoffelijkheid in het verkeer

De leerlingen leren wat respect en hoffelijkheid in het verkeer betekenen. Ze ontdekken dat reglementair verkeersgedrag en hoffelijk verkeersgedrag niet hetzelfde zijn.

Didactische werkvormen

Werkvorm: Battle of the zone

Verdeel de klas in twee groepen. Uit elke groep bekampen twee leerlingen elkaar met argumenten voor en tegen de zone 30. Een neutrale jury duidt de winnaar aan die mag blijven staan. De verliezer gaat naar het andere kamp.

Werkvorm: klasgesprek

De leerlingen bespreken het krantenartikel *Zone 30 werkt niet*. Ze zoeken naar oplossingen om de zone 30 nog veiliger te maken.

Welk soort maatregelen stellen ze vooral voor: handhaving, infrastructuur of vorming?

Werkvorm: klasgesprek

Wat betekenen hoffelijkheid en respect voor de leerlingen? Kunnen ze voorbeelden geven in een verkeerssituatie?

Werkvorm: samenwerken

Verdeel de klas in groepen. De leerlingen schatten de situatie in op basis van de foto en de beschrijving.

Ze beantwoorden volgende vraag:

Welke van de beschreven situaties kun je veilig laten verlopen door de wegcode toe te passen en welke zijn vooral een kwestie van hoffelijkheid?

Foto 1: Deze fietsers willen links afslaan.

wegcode: Een bestuurder die links afslaat, mag dit doen zonder andere weggebruikers te hinderen, moet dit tijdig aangeven (in dit geval met de arm), moet voorrang verlenen aan de tegenliggers en moet zo ruim mogelijk afslaan. Uit hoffelijkheid maak je zeker oogcontact en snijd je niemand af.

Foto 2: Een fietser nadert een bus die aan een halte binnen de bebouwde kom aangeeft dat ze wil vertrekken.

wegcode: Elke bestuurder moet in die situatie voorrang verlenen aan de bus. De buschauffeur kan uit hoffelijkheid een naderende fietser toch voorrang verlenen.

Foto 3: Fietsers die binnen de bebouwde kom met drie naast elkaar rijden.

wegcode: Binnen de bebouwde kom mag je maximaal met twee naast elkaar fietsen. Wanneer het kruisen van een tegenligger niet vlot kan, moet je achter elkaar rijden.

Leerinhoud

Toepassing/uitbreiding

De leerlingen herkennen gevaarlijke punten in de schoolomgeving en brengen die zelf in beeld. Ze oefenen daar stap- en fietsvaardigheid.

In de *SMS-webshop* vind je een aantal hulpmiddelen om de veiligste route naar school uit te stippelen:

- <http://www.sms-webshop.be/product/verkeerseducatieve-route>
- <http://www.sms-webshop.be/product/zone-10-veilig-en-vlot-naar-school-eerste-aankoop>
- <http://www.sms-webshop.be/product/moving-forward-digitale-schoolbereikbaarheidskaarten>

Didactische werkvormen

Foto 4: Een overstekende voetganger

wegcode: Wanneer er een zebra pad is binnen een afstand van 30 meter ben je verplicht om dit te gebruiken. Maak uit hoffelijkheid oogcontact met andere weggebruikers alvorens over te steken. Bedank een bestuurder die je laat oversteken.

Foto 5: Voetgangers die oversteken in een zone 30.

hoffelijkheid: De bestuurder kan de voetgangers voorrang verlenen. De voetgangers steken vlot over. Indien je op reglementaire wijze gebruikt maakt van een oversteekplaats, moeten andere bestuurders voorrang verlenen.

Foto 6: Leerlingen die aan de schoolpoort wachten.

hoffelijkheid: Laat steeds voldoende ruimte voor andere voetgangers. Volgens de wegcode mag je een fiets stallen op het trottoir als dit geen hinder of onveiligheid creëert.

Foto 7: Een fietser nadert een oversteekplaats voor voetgangers.

wegcode: Een bestuurder moet voorrang verlenen aan een voetganger die aanstalten maakt om over te steken of die al aan het oversteken is. De voetganger kan uit hoffelijkheid de fietser toch laten voorgaan.

Deze lesfiche kwam tot stand in samenwerking met de preventiedienst van de stad Leuven.